

PODWOJE (72) *sb*

podwoj *m* (11), **podwoje** *n* (1), **podwoje** *pl t* (36), **podwoi** *pl t* (1); *m a. n* (9), *m a. pl t* (12), *m a. n a. pl t* (2); *podwoj m* *Mącz* (2), *BudBib* (6), *Calep*, *GostGosp*, *GoslCast*; *podwoje pl t* *BartBydg*, *Leop* (4), *BibRadz* (4), *Mącz*, *RejAp* (2), *RejPos* (13), *CzechEp* (2); *podwoje n* : *podwoje pl t* *ZapWar* (1:8); *podwoje pl t* : *podwoi* *Calep* (1:1). [Do *m* zaliczono formy *sg* z *tekstów*, w których jest poświadczona postać *podwoj*, formę *G* *podwoju* oraz formę *A du*; formy *sg* *G* *podwoja* oraz *I i L* z *tekstów*, w których nie ma zaświadczonej formy *N/A sg*, uznano za *m a. n*; za *pl t* uznano formy *pl* dotyczące futryny jednych drzwi; formy *pl* dotyczące futryn wielu drzwi (z *tekstów*, w których nie ma zaświadczonego pewnego *pl t*), uznano za *m a. pl t* (*A*, *G* i *N*) lub za *m a. n a. pl t* (*L*).]

Pierwsze o jasne, e pochylone (*Calep* -ę); -woj-, -wój.

sg N *podwój* (3). ◇ *G* *podwoja* (8), *podwoju* (1) *GostGosp*. ◇ *A* *podwój* (3), *podwoj(e)* (1). ◇ *I* *podwoj(e)m* (2). ◇ *L* *podwoju* (1). ◇ *N* *podwojé* (7), *podwoi* (1); -é (1), -(e) (6). ◇ *G* *podwojów* (6); -ów (1), -(o)w (5). ◇ *A* *podwoj(e)* (24). ◇ *L* *podwojach* (13), *podwoj(o)ch* (1) *RejPos*; -ach (5), -(a)ch (8). ◇ *du A* (*cum nm*) *podwoja* (1) *BudBib Ex* 12/7.

Sł stp: *podwoj*, *Cn*: *podwój*, *Linde XVI* (dwa z niżej notowanych przykładów) – *XVIII w.*: *podwój*.

Jedna z dwóch futryn drzwiowych; postis (ostii a. portae) *BartBydg*, *Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Calep*, *Cn*; *anta, latus ostii a. portae* *Mącz*, *Calep*, *Cn*; *superliminare* *Mącz*, *PolAnt*; *ostium* *Vulg*; *limen superum, volva ostii* *Mącz*; *limen portae* *PolAnt* (72) : ysze szlyachathny voczyech [...] othszyekl drwy vszyeny y pothvoye szyekl zavorą slamal *ZapWar* 1505 nr 1994, 1549 nr 2663; *BartBydg* 120b; *BielKron* 36; *Mącz* 11b, 33a, 193d, 315b; bo iednák wiele tu iest w Rzymie podwoiow z mármuru ftárego *GórnDworz* O5; A thám Anyeli kthorzy czynili ony frogości nád Egiptem/ gdzie vyrzeli náznáczóne podwoie oná krwiá/ tedy omijáli á zoftáwili w pokoiu ony domy *RejPos* 152v, 141; *CzechRozm* 86; *SkarŻyw* 480; *CzechEp* 366; Furto [...] froszła/ niźli páni twoiá/ Mnie to ná złość trzymalź fyé ták mocno podwoiá *KochPieś* 29, 30; *Calep* 73b, 74b, 826b; Kiedy kłótká zámykáia/ lepiey kłótkę ftłuc/ niź podwoy płowác. *GostGosp* 58, 22; *SkarKaz* 515b; [A wiodáč cie od Annalza, o podwoy główká twoiá vderzono *Pozdraw* B6v].

podwoje czego [= *drzwi*] (6): *ZapWar* 1521 nr 2271; Błogofławionyź to iest człówiek który mié ftłucha/ vltháwicznie czuiąc v wrot moich/ á ftrzeże podwoiow drzwi moich. *BibRadz Prov* 8/34; *BudBib Ez* 45/19, 46/2; Prawieś mié wrócił od podwoiá Piekielnéy furty *KochPs* 129; gdy go [baranka] pożywáli/ á krwiá iego podwoie drzwi fwoich mázáli: nocy oney/ puścił Pan Bog ná Egipcyány Aniołá burzyćielá *SkarŻyw* 480.

podwoje czego [= *budynku, pomieszczenia*] (7): Zydowie krew rozlewáli [o]nego baránká/ y podwoie domow fwoich kropili *KrowObr* 183; *Leop Deut* 6/9, 11/20; Heli Káplán siedział ná ftolicy v podwoiá kościołá Páńfkiego. *BibRadz 1.Reg* 1/9, *Ez* 45/19; *CzechEp* 114; O ftráfzliwego Máieftatu Krołu/ [...] Czyli chcéfz/ ábym náwiedził podwoie Podziemnych gmáchow *GrochKal* 10.

podwoje u czego [= *u drzwi*] (2): *BielKron* 30; Dla tegoż P. Bog one Státuty ktore nápifał/ kazał ie [...] czytác: y [...] kazał iey ná podwoiách v drzwi ktoremi częfto wchodzą y wychodzą/ záwiefzác. *SkarKazSej* 697b.

podwoje u czego [= u pomieszczenia] (1): vyznawam [...] yzem vidzial wielkoscz nasiekow y karbow w podwojach v komory ZapWar 1550 nr 2674.

podwoje czyje [= czyich drzwi; zawsze pron poss] (9): Ktorzy zbudowali prog fwoy podle prog mego/ á podwoie fwe podle podwoiow moich Leop Ez 43/8; RejAp 52, 67v; weźmiecie krwie onegoż to báránká niewinnego/ á náznáczycie ná podwoiow fwych. RejPos 141, 103, 152v, 158; SkarŻyw 399.

W połączeniu z przymiotnikiem od rzeczownika oznaczającego pomieszczenie (2): yakom ya nyenayachał na dom slachethney zophyey [...] a nym wczal szeszy carbow na podwojach szyennych ZapWar 1527 nr 2394, 1521 nr 2272.

W połączeniu szeregowym (1): Nád to opráwił Dom/ tramy/ podwoie/ fciány/ y drzwi iego złotem BibRadz 2.Par 3/7.

Przysłowie: Allidere caput hostio, vel ad hostium, Vderzić fie w głowę o drzwi/ ftrącić z podwojá wosk/ w przypowieści [tj. odwiedzić kogoś niespodziewanie]. Mącz 182c.

Wyrażenia: »podwoje dwa (a. oba)« = *ambo a. duos postes PolAnt [szyk 2:2] (4):* A rozmoczywfy we krwi iego [baranka] fnopek Izopu/ pomáziecie podwoie obá v drzwi BielKron 30, 30; BudBib Ex 12/7, Iudic 16/3.

»wierzchni podwoj« = *nadproże (1):* Y wezmą (oney) krwie [baranka] y włożą [!] ná dwa podwoiá/ y ná wierzchni podwoy [in superliminari] w onych domiech gdzie go ieść máią. BudBib Ex 12/7.

Szeregi: »podwoje i brany« (1): y będą (mowi Moizéfz do ludu) fłowá te [...] w fercu twym [...] my nápiłfeż ie ná podwoiách domu twoiego/ y ná branách twoich. CzechEp 114.

»podwoje i (albo) drzwi« = *postes et ianua, limen et ostium, ostium et postis Vulg [szyk 4:3] (7):* vidzialem thess thyss tho podwoye y drzby [!] barzo okrwiaiwone ZapWar 1550 nr 2674, 1521 nr 2270, 1523 nr 2155; I przywiążeż ie [słowa Przymierza] fobie ná rece [!] twoiey/ [...] y nápiłfeż ie ná drzwiach y ná podwoiách domu twego. Leop Deut 6/9, Deut 11/20, Is 57/8; RejAp 67v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»podwoje i odrzwi(e, -a)« = *superliminare et postes PolAnt [szyk 2:2] (4):* A odrzwia y podwoie wzrufzyły fie [Et moverunt se superliminaria cardinum] dla głófu wołáiwych BibRadz Is 6/4, 3.Reg 6/31; figurá iego [Chrystusa] byłá w oney krwi báránkowej/ którą podwoie y o drzwi znáczono WujJud 166; SkarŻyw 399.

»wrota i podwoj« (1): Nágorze wyfokiey á podniosley poftáwiłes kownatę twoię [...]. A zá wroty y (zá) podwoiem [post ostium et postem] kłádlás pámiéc [tj. znak pamiątkowy] twoię BudBib Is 57/8.

Przen (9): náznáczmy podwoie dużam fwoim krwią tego niewinnego Báránká náłzego RejAp 103.

podwoje czego (4): [Bóg] náznáczywfy podwoie dużyczki náłzey tą fwiętą krwią fwoiá/ záchowywa nas od káżdey pomfty á vpadku náłzego RejPos 103, 103 marg, 158v [2 r.].

podwoje czyje [w tym: pron poss (2), G sb (1)] (3): który [baranek, tj. Chrystus] tą niewinną krwią thák mocno náznáczyć raczył podwoie wiernych fwoich/ iż oná niewinna dużyczká [...] ich iuż nie będziey zábita áni zátrácona RejPos 103, 141, 141v.

Wyrażenie: »śmierci podwoj« (1): POmni ślub [wierności Bogu] fwoy: toć ieft vfność/ y ochłoda moiá/ Ślub twóy mię wraca od śmierci oftátniéy podwoiá. KochPs 181.

Synonim: odrzwi.

LWi1, MM